

<https://doi.org/10.5817/RPT2025-1-2>

PŘEHLED AKTUÁLNÍ JUDIKATURY I/2025

*ANNA BLECHOVÁ, ONDŘEJ BÖHM, MARTIN ERLEBACH, PAVEL
LOUTOCKÝ, TINA MIZEROVÁ, KRISTÝNA MLČÁKOVÁ, DAMIÁN
PALAŠTA, JAKUB STOJAN, ALŽBETA TOMÁŠOVÁ*

1. PRÁVO DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ A AUTORSKÉ PRÁVO

VZNESENÍ NÁMITKY NEPLATNOSTI PATENTU A JEJÍ VLIV NA MEZINÁRODNÍ PŘÍSLUŠNOST SOUDŮ K ROZHODOVÁNÍ O PORUŠENÍ PRÁV Z PATENTU

Soud: Soudní dvůr Evropské unie

Věc: C-159/23

Datum: 17. 10. 2024

Dostupnost: curia.europa.eu

Hlavními aktéry ve věci C-339/22 byly dvě společnosti – společnost BSH Hausgeräte GmbH (dále jen „společnost BSH“), která je založená podle německého práva, na straně jedné, a na straně druhé společnost Electrolux AB, založená podle švédského práva.¹ Společnost BSH je majitelkou evropského patentu, který chrání vynález v oblasti vysavačů, a který byl validován v několika členských státech Evropské unie včetně Švédska, a v Turecku. Tato společnost se obrátila na švédský soud pro průmyslové vlastnictví a obchod, a to s žalobou směřovanou proti společnosti Electrolux AB, jelikož se domnívala, že došlo k porušení všech národních částí uvedeného evropského patentu.² V rámci tohoto sporu společnost Electrolux AB

¹ Bod 2 anotovaného rozhodnutí.

² Bod 12 anotovaného rozhodnutí.

namítla mimo jiné nepřislušnost švédských soudů k projednání návrhů týkajících se jiných než švédské části evropského patentu.³ Tvrdila totiž, že tyto patenty jsou neplatné – s ohledem na čl. 24 bodu 4 Brusel I bis tak podle jejího názoru není dána příslušnost švédských soudů k rozhodnutí o platnosti či neplatnosti jiných, než švédských patentů. Švédský soud posléze prohlásil svoji nepřislušnost k rozhodnutí o této žalobě.⁴ Společnost BSH však proti tomuto rozhodnutí podala odvolání, neboť měla za to, že citovaný článek nedopadá na žaloby pro porušení patentu, a soud, u něhož bylo řízení zahájeno na základě obecného pravidla příslušnosti soudů podle čl. 4 odst. 1 nařízení Brusel I bis, je tak příslušný k rozhodování o žalobě pro porušení patentu, i když není příslušný k rozhodování o žalobě na neplatnost tohoto patentu.⁵

Odvolací soud si však nebyl jistý svojí příslušností, a tak se ve formě předběžné otázky obrátil na Soudní dvůr Evropské unie. Ten se tak zabýval třemi otázkami:

1. Zda z čl. 24 bod 4 nařízení Brusel I bis vyplývá, že soud určený podle obecného pravidla příslušnosti v čl. 4 odst. 1 citovaného nařízení, není příslušný k rozhodnutí otázky porušení patentu, je-li vznesena námitka neplatnosti dotčeného patentu, nebo zda má být toto ustanovení vykládáno tak, že soud určený podle čl. 4 odst. 1 tohoto nařízení není příslušný pouze k projednání námítky neplatnosti patentu
2. Zda záleží odpověď na první otázku na tom, zda vnitrostátní právo vyžaduje podání samostatné žaloby na určení neplatnosti v případě, že je v rámci řízení o porušení práv z patentu vznesena námitka neplatnosti patentu
3. Zda musí být čl. 24 bod 4 nařízení Brusel I bis vykládán v tom smyslu, že se použije i ve vztahu k soudu třetího státu – tedy tak,

³ Bod 13 anotovaného rozhodnutí.

⁴ Bod 16 anotovaného rozhodnutí.

⁵ Bod 17 anotovaného rozhodnutí.

že se použije, i pokud by byla výlučná příslušnost přiznána soudu třetího, nečlenského státu⁶

Soudní dvůr rozhodl, že čl. 24 bod 4 nařízení Brusel I bis musí být vykládán tak, že soud, jehož příslušnost byla určena na základě čl. 4 odst. 1 citovaného nařízení, u něhož byla podána žaloba na porušení patentu uděleného v jiném členském státě, je příslušný k projednání této žaloby, a to i v případě, že žalovaný vznesl námitku neplatnosti patentu, třebaže k rozhodnutí o platnosti by byly příslušné soudy jiného členského státu. Soudní dvůr rovněž deklaroval, že čl. 24 bod 4 nařízení Brusel I bis se nepoužije na soudy třetího státu. Soud, u kterého byla podána žaloba na základě čl. 4 odst. 1 tohoto nařízení, je příslušný k rozhodnutí o námitce neplatnosti patentu uděleného ve třetím státě, avšak jeho rozhodnutím nesmí být dotčena existence nebo obsah tohoto patentu ve třetím státě.⁷

Soudní dvůr posuzoval první a druhou otázku společně – v první řadě se na adresu druhé otázky vyjádřil, že vnitrostátní právo nemůže mít vliv na výklad čl. 24 bodu 4 nařízení Brusel I bis, neboť jde o unijní pramen práva, který musí být vykládán autonomně – nezávisle na právních rádech jednotlivých členských států.⁸ Soudní dvůr ve svém rozhodnutí argumentoval především smyslem a účelem předmětného ustanovení, a systematickou dotčeného nařízení – stanovil, že pravidlo o výlučné příslušnosti se týká pouze té části sporu, která se týká patentu. Skutečnost, že je vznesena námitka neplatnosti patentu, tak nemá vliv na mezinárodní příslušnost soudu k projednání žaloby o porušení práv z patentu, která je určena podle obecného pravidla v čl. 4 odst. 1 nařízení Brusel I bis.

V kontextu třetí otázky Soudní dvůr odkázal na svojí dosavadní judikaturu, přičemž aplikoval závěr z ní dovozený spočívající v tom, že se nařízení Brusel I bis nepoužije v situaci, jsou-li patenty uděleny či validovány ve třetím státě.⁹ Argumentuje především tím, že soudním rozhodnutím, kterým je prohlášena neplatnost patentu, je dotčen obsah práv z patentu, a ta-

⁶ Bod 23 anotovaného rozhodnutí.

⁷ Bod 77 anotovaného rozhodnutí.

⁸ Bod 26 anotovaného rozhodnutí.

⁹ Bod 56 anotovaného rozhodnutí.

kové rozhodnutí tak může vydat pouze příslušný soud státu, ve kterém byl patent udělen.¹⁰ Čl. 24 bod 4 nařízení Brusel I bis se tak nepoužije, má-li být výlučně příslušný soud na území třetího státu. K projednání námitky neplatnosti je tak příslušný soud určený podle obecného pravidla v čl. 4 odst. 1, je-li tato námitka podána v rámci řízení o žalobě pro porušení tohoto patentu.¹¹

Soudní dvůr se tak při výkladu čl. 24 bodu 4 držel teleologické a systematické výkladové metody, a rovněž rozhodl v duchu své stávající judikatury.

Autor: AT

2. SOUKROMÍ A OSOBNÍ ÚDAJE

ŽÁDNÁ ZADNÍ VRÁTKA PRO HROMADNÉ SLEDOVÁNÍ: ESLP ZDŮRAZNIL DŮLEŽITOST KONCOVÉHO ŠIFROVÁNÍ

Soud: Evropský soud pro lidská práva
Věc: Podchasov v. Russia (stížnost č. 33696/19))
Datum: 13. 5. 2024
Dostupnost: hudoc.echr.coe.int

Pan Podchasov, je ruský občan a uživatel Telegramu.¹² Zmíněná sociální síť byla od roku 2017 v Ruské federaci vedena v tzv. rejstříku subjektů šířících informace na internetu. Tato registrace subjektu znamená, že společnosti Telegram podle předpisů vznikla povinnost uchovávat obsah komunikace uživatelů po dobu šesti měsíců a související komunikační údaje (metadata) po dobu jednoho roku. V určitých situacích tímto pak společnosti vznikla povinnosti vše předávat orgánům činným v trestním řízení nebo zpravodajským službám spolu s informacemi usnadňujícími dešifrování zpráv.¹³ Federální bezpečnostní služba (FSB) této možnosti využila a přikázala společnosti Telegram, aby ji vydala informace k dešifrování komunikace několika

¹⁰ Bod 73 anotovaného rozhodnutí.

¹¹ Bod 76 anotovaného rozhodnutí.

¹² Bod 5 anotovaného rozhodnutí.

¹³ Bod 6 anotovaného rozhodnutí.

uživatelů podezřelých z činností souvisejících s terorismem.¹⁴ Společnost to odmítla, za což ji byla uložena pokuta.¹⁵ Podchasov a další uživatele se pak u vnitrostátních soudů takovýto příkaz bezpečností služby pokusily, nutno podotknout, že neúspěšně, napadnout.¹⁶ Což dostalo případ až před ESLP.¹⁷

Otázky, se kterými je ESLP mělo vypořádat jsou tematicky tři. Zaprvé byl soud požádán, aby se vypořádal s tím, zda je čl. 8 Úmluvy (i) v souladu s uchováváním (meta)dat ze sítě Telegram a (ii) jejich předávání orgánům činným v trestním řízení nebo zpravodajským službám. Nadto se pak měl soud vyjádřit k tomu, zda je v (iii) souladu se stejným článkem prolamování koncového šifrování.

V kontextu první otázky dospěl ESLP k tomu, že samotná právní úprava, která ukládá subjektům povinnost uchovávat veškeré internetové komunikace všech uživatelů, a umožňuje přímý přístup bezpečnostních služeb k uloženým datům bez dostatečných záruk proti zneužití narušuje samotnou podstatu práva na respektování soukromého života podle článku 8 Úmluvy. Krom toho soud dospěl k závěru, že i narušení koncového šifrování je v rozporu s čl. 8 Úmluvy.¹⁸

Co se týče argumentace soudu k otázkám ukládání dat a přístupu bezpečnostních složek a orgánů činných v trestním řízení k těmto datům, soud se nezabýval otázkou souladu národní úpravy s Úmluvou, a právem na soukromí, ale zkoumal především dostatečné množství záruk proti zneužití těchto dat a přístupů. Vzhledem k tomu, že např. orgány činné v trestním řízení nemusí pro získávání dat mít souhlas dozorového soudu před

¹⁴ Bod 7 anotovaného rozhodnutí.

¹⁵ Bod 8 anotovaného rozhodnutí.

¹⁶ Body 9-13 anotovaného rozhodnutí.

¹⁷ Zajímavostí je, že případ se před ESLP dostal až v době, kdy Ruská federace již nebyla členem Rady Evropy (březen 2022). Mimo to, je třeba i uvést, že od září 2022, už Rusko není ani stranou Evropské úmluvy o ochraně lidských práv. V otázkách příslušnosti ESLP, se soud vyjádřil tak, že rozhodné skutečnosti se staly v době, kdy Rusko bylo součástí Rady Evropy i stranou Evropské úmluvy o lidských právech, a tak má soud pravomoc k projednání případu. Více viz bod 35 anotovaného rozhodnutí a Tuchtfield, E. No Backdoor for Mass Surveillance. *Verfassungsblog*. 2024. <https://verfassungsblog.de/no-backdoor-for-mass-surveillance/>

¹⁸ Body 80-81 anotovaného rozhodnutí.

samotným získáním dat, vyhodnotit tyto záruky jako nedostatečné.¹⁹ Co se týče argumentace proti prolamování koncového šifrování, soud dospěl k názoru, že šifrování poskytuje silné technické záruky proti neoprávněnému přístupu k obsahu komunikace, a proto je široce využíváno jako prostředek ochrany práva na respektování soukromého života a na důvěrnost online korespondence. Prolamování šifrování a vytváření zádních vrátek (backdoors) by pak tato základní práva mohlo narušit pro všechny uživatele. Z toho důvodu, tento krok nemůže být přiměřený legitimním cílům, které sleduje.²⁰

Závěrem je třeba zdůraznit, že postoj ESLP k prolamování koncového šifrování je klíčový nejen z pohledu ochrany práv jednotlivců v Rusku, ale především v kontextu širší debaty, která se na dané téma vede.²¹ V EU dané téma rezonuje především s návrhem nařízení o prevenci a potírání sexuálního zneužívání dětí (CSAM), které by prolamování koncového šifrování mohlo zavést.²²

Autorka: AB

¹⁹ Body 70-73 anotovaného rozhodnutí.

²⁰ Body 76-79 anotovaného rozhodnutí.

²¹ Viz *There is No Safe Breaking of Encryption — Big Brother Watch* [online]. *There is No Safe Breaking of Encryption — Big Brother Watch* [cit. 12. 6. 2025]. <https://bigbrotherwatch.org.uk/blog/there-is-no-safe-breaking-of-encryption/>; Shurson, J. A European right to end-to-end encryption? *Computer Law & Security Review*. 2024, roč. 55.; Krstić, I. Personal Data in the Cloud Is Under Siege. End-to-End Encryption Is Our Most Powerful Defense. *Lawfare*. 2023. <https://www.lawfaremedia.org/article/personal-data-in-the-cloud-is-under-siege.-end-to-end-encryption-is-our-most-powerful-defense>

²² Více viz Peers, S. EU Law Analysis: Podchasov v. Russia: the European Court of Human Rights emphasizes the importance of encryption [online]. *EU Law Analysis*. 20. 4. 2024 [cit. 12. 6. 2025]. <http://eulawanalysis.blogspot.com/2024/04/podchasov-v-russia-european-court-of.html>; Tuchteld. *No Backdoor for Mass Surveillance.*; Schmon, C. European Court of Human Rights Confirms: Weakening Encryption Violates Fundamental Rights [online]. *Electronic Frontier Foundation*. 5. 3. 2024 [cit. 12. 6. 2025]. <https://www.eff.org/deeplinks/2024/03/european-court-human-rights-confirms-undermining-encryption-violates-fundamental>

PRÁVO NA PŘÍSTUP K INFORMACÍM OHLEDNĚ PROCESU AUTOMATIZOVANÉHO ROZHODOVÁNÍ

Soud: Soudní dvůr Evropské unie

Věc: C-203/22

Datum: 27. 2. 2025

Dostupnost: curia.europa.eu

Společnost Dun & Bradstreet Austria GmbH (dále jen „D&B“) provedla automatizované posouzení bonity společnosti CK pro mobilního operátora, ten na základě tohoto rozhodnutí odmítl s CK uzavřít smlouvu, jelikož dle onoho posouzení nebyla CK dostatečně finanční bonitní.²³

Rakouský úřad pro ochranu osobních údajů, na základě podnětu CK, uložil D&B, aby CK poskytla smysluplné informace týkající se použitého postupu automatizovaného rozhodování.²⁴ D&B podala žalobu ke Spolkovému správnímu soudu a tvrdila, že CK nemusela sdělovat další informace, jelikož jsou součástí obchodního tajemství. Soud nakonec konstatoval porušení nařízení GDPR²⁵ ze strany D&B, jelikož neposkytla CK informace o postupu automatizovaného rozhodování nebo alespoň dostatečně neodůvodnila důvod jejich neposkytnutí.²⁶ Vzhledem k zamítnutí návrhu na nucený výkon rozhodnutí podala CK žalobu ke Správnímu soudu ve Vídni.²⁷

Správní soud položil Soudnímu dvoru šest předběžných otázek, ty však Soudní dvůr přeformuloval následovně:²⁸

1. Může subjekt údajů v případě automatizovaného rozhodování od správce požadovat vysvětlení postupu a zásad použitých k automa-

²³ Bod 16 anotovaného rozhodnutí.

²⁴ Bod 17 anotovaného rozhodnutí.

²⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

²⁶ Body 19 a 20 anotovaného rozhodnutí.

²⁷ Body 21 a 22 anotovaného rozhodnutí.

²⁸ Body 28-33 anotovaného rozhodnutí.

tizovanému využití jeho osobních údajů za účelem dosažení určitého výsledku?²⁹

2. Je správce povinen sdělit údajně chráněné informace příslušné instituci, které přísluší zvážit dotčená práva a zájmy?³⁰

Předběžné otázky se týkaly výkladu čl. 15 odst. 1 písm. h) a čl. 22 GDPR a čl. 2 bodu 1 směrnice 2016/943 (dále jen „Směrnice“).³¹

Soudní dvůr v případě první otázky nejprve poukázal na skutečnost, že čl. 15 odst. 1 písm. h) se vztahuje na všechny relevantní informace související s postupem a zásadami automatizovaného využívání osobních údajů za účelem dosažení určitého výsledku.³² Na tyto informace se navíc vztahuje požadavek transparentnosti, srozumitelnosti, stručnosti a snadné přístupnosti.³³ Hlavním účelem práva na přístup v kontextu automatizovaného rozhodování je umožnit subjektu údajů účinný výkon práva vyjádřit se k rozhodnutí či jej případně napadnout, subjekt údajů tak má právo na vysvětlení takového rozhodnutí.³⁴ Primárně správce musí popsat konkrétně použitý postup a zásady tak, aby subjekt údajů mohl pochopit, jaké osobní údaje a jakým způsobem byly při automatizovaném rozhodování použity.³⁵

Při zodpovídání druhé otázky Soudní dvůr poukázal na skutečnost, že právo na ochranu osobních údajů není absolutní a musí být v rovnováze s dalšími základními právy (např. právě obchodní tajemství). Soudní dvůr však upozornil, že zohlednění těchto skutečností by nemělo vést k odepření poskytnutí všech informací subjektu údajů. Omezení rozsahu práv a povinností dle čl. 15 GDPR musí respektovat podstatu základních práv a musí představovat nezbytné a přiměřené opatření.³⁶ Dotčená práva musí zvážit

²⁹ Body 33 a 38 anotovaného rozhodnutí.

³⁰ Body 33 a 67 anotovaného rozhodnutí.

³¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/943 ze dne 8. června 2016 o ochraně nezveřejněného know-how a obchodních informací (obchodního tajemství) před jejich neoprávněným získáním, využitím a zpřístupněním.

³² Body 43-45 anotovaného rozhodnutí.

³³ Body 48-50 anotovaného rozhodnutí.

³⁴ Body 55-57 anotovaného rozhodnutí.

³⁵ Bod 61 anotovaného rozhodnutí.

³⁶ Bod 70 anotovaného rozhodnutí.

příslušný dozorový orgán či soud, a za tímto účelem mu tak musí být sděleny i ty informace, které správce považuje za součást obchodního tajemství. Na základě posouzení dotčených práv tato instituce určí rozsah práva subjektu údajů na přístup k osobním údajům.³⁷ Vzhledem k individuálnímu charakteru jednotlivých případů, tak není možné předem určit výsledek uloženého vyvažování práv, jako tomu bylo v předmětném případě.³⁸

Soudní dvůr stanovil, že v případě automatizovaného rozhodování může subjekt údajů vyžadovat od správce poskytnutí relevantních informací ohledně postupu a zásad použitých k automatizovanému využití osobních údajů za účelem dosažení určitého výsledku, přičemž tyto informace musí být poskytnuty stručným, transparentním, srozumitelným a snadno přístupným způsobem.³⁹ A dále dovodil, že domnívá-li se správce, že informace, které má poskytnout subjektu údajů jsou součástí obchodního tajemství, je povinen sdělit tyto informace dozorovému úřadu či soudu, a tyto instituce zváží dotčená práva a zájmy.⁴⁰

Autor: KM

PREVÁDZKOVATEĽ (SPRÁVCE ÚDAJŮ) BEZ PRÁVNĚJ SUBJEKTIVITY PODĽA GDPR

Súd: Súdny dvor Európskej únie

Vec: C-638/23

Dátum: 27. 2. 2025

Dostupnosť: curia.europa.eu

Úrad vlády Tirolska (Amt der Tiroler Landesregierung, ďalej len „Úrad“) zaslal počas pandémie COVID-19 výzvu k očkovaniu všetkým dospelým osobám s bydliskom v Tirolsku, ktoré ešte neboli očkované.⁴¹ Za týmto účelom poveril dve súkromné spoločnosti, aby porovnali údaje

³⁷ Bod 74-75 anotovaného rozhodnutia.

³⁸ Bod 75 anotovaného rozhodnutia. Dále viz bod 33 anotovaného rozhodnutia.

³⁹ Body 66 a 77 anotovaného rozhodnutia.

⁴⁰ Body 76 a 77 anotovaného rozhodnutia.

⁴¹ Bod 11 anotovaného rozhodnutia.

z centrálného registra očkovania a registra pacientov.⁴² Fyzická osoba CW podala sťažnosť k rakúskemu orgánu na ochranu osobných údajov (Datenschutzbehörde), pretože považovala spracovanie jej údajov za protiprávne.⁴³ Datenschutzbehörde konštatoval, že Úrad neoprávnene získal prístup k údajom a rozhodol, že došlo k porušeniu práva na ochranu osobných údajov podľa GDPR.⁴⁴

Úrad napadol rozhodnutie Datenschutzbehörde žalobou pred Bundesverwaltungsgericht, ktorý žalobu zamietol s tým, že Úrad porušil GDPR.⁴⁵ Úrad následne podal opravný prostriedok „Revision“ na Verwaltungsgerichtshof (Najvyšší správny súd, Rakúsko), ktorý položil Súdnemu dvoru EÚ predbežnú otázku týkajúcu sa výkladu pojmu „prevádzkovateľ“ podľa čl. 4 ods. 7 GDPR.⁴⁶

Predmetom sporu bolo, či môže byť Úrad – ako právnická osoba bez právnej subjektivity a vlastnej právnej spôsobilosti – považovaný za „prevádzkovateľa“ podľa čl. 4 ods. 7 GDPR, hoci nielenže sám neurčuje účely a prostriedky spracovania, ale tieto nie sú výslovne ani implicitne stanovené v národnom práve.⁴⁷ Ďalšou otázkou bolo, či je takéto určenie prevádzkovateľa podľa rakúskeho zákona (§ 2 ods. 1 TDVG) v súlade s GDPR, aj keď Úrad nevyvíja nezávislú rozhodovaciu činnosť.⁴⁸

Článok 4 ods. 7 GDPR definuje „prevádzkovateľa“ ako osobu alebo entitu, ktorá určuje účely a prostriedky spracovania osobných údajov. Ak sú tieto účely a prostriedky určené právom Únie alebo členského štátu, môže toto právo určiť aj konkrétny subjekt ako prevádzkovateľa.⁴⁹ Cieľom tejto úpravy je zabezpečiť vysokú úroveň ochrany osobných údajov a právnu istotu pre dotknuté osoby.⁵⁰ GDPR tiež vyžaduje, aby

⁴² Ibidem.

⁴³ Bod 12 anotovaného rozhodnutia.

⁴⁴ Bod 13 anotovaného rozhodnutia.

⁴⁵ Bod 14 anotovaného rozhodnutia.

⁴⁶ Body 15 - 17 anotovaného rozhodnutia.

⁴⁷ Body 17 - 22 anotovaného rozhodnutia.

⁴⁸ Body 20 - 21 anotovaného rozhodnutia.

⁴⁹ Bod 24 anotovaného rozhodnutia.

⁵⁰ Bod 25 anotovaného rozhodnutia.

prevádzkovateľ niesol zodpovednosť za dodržiavanie princípov spracovania a bol schopný preukázať súlad s predpismi (čl. 5 ods. 2 a recitál 74 GDPR).⁵¹

Súdny dvor zdôraznil, že pojem „prevádzkovateľ“ v zmysle GDPR je široký a nezávisí od právnej subjektivity.⁵² Entita bez právnej subjektivity môže byť prevádzkovateľom, ak jej právne predpisy priznávajú zodpovednosť a schopnosť plniť úlohy v oblasti ochrany údajov.⁵³ Nie je nevyhnutné, aby vnútroštátne právo podrobne určovalo každú konkrétnu operáciu spracovania – postačuje, ak možno účel a rozsah zodpovednosti odvodiť z úloh a právomocí danej entity.⁵⁴ Výklad, ktorý vyžaduje formálnu právnu subjektivitu či samostatné rozhodovanie, by bol v rozpore s cieľom GDPR zabezpečiť efektívnu ochranu.⁵⁵

Súdny dvor rozhodol, že čl. 4 ods. 7 GDPR nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá ako prevádzkovateľa určuje subjekt bez právnej subjektivity a právnej spôsobilosti, ak táto entita dokáže fakticky plniť povinnosti prevádzkovateľa podľa GDPR a ak je rozsah jej zodpovednosti určený právom výslovne alebo aspoň implicitne.⁵⁶

Autor: DP

OPRAVA OSOBNÝCH ÚDAJŮ TÝKAJÍCÍCH SE GENDEROVÉ IDENTITY

Soud: Soudní dvůr Evropské unie

Věc: C-247/23

Datum: 13. 3. 2025

Dostupnost: curia.europa.eu

⁵¹ Body 32 - 34 anotovaného rozhodnutia.

⁵² Bod 30 anotovaného rozhodnutia.

⁵³ Body 31 - 35 anotovaného rozhodnutia.

⁵⁴ Bod 37 anotovaného rozhodnutia.

⁵⁵ Bod 47 anotovaného rozhodnutia.

⁵⁶ Bod 49 anotovaného rozhodnutia.

Íránský státní příslušník VP v roce 2014 žádal v Maďarsku o přiznání postavení uprchlíka.

V žádosti se osoba VP dovolávala své transsexuality (narodila se jako žena, ale má mužskou genderovou identitu), za tímto účelem doložila lékařská potvrzení. V azylovém rejstříku však i přes výše uvedené byla VP zaregistrována jako žena.⁵⁷ VP proto podala žádost o opravu údajů o svém pohlaví a změnu křestního jména v azylovém registru.⁵⁸ K žádosti VP opět přiložila lékařská potvrzení. Žádost byla zamítnuta s odůvodněním, že VP neprokázala, že podstoupila chirurgický zákrok změny pohlaví.⁵⁹

VP podala žalobu na neplatnost k Městskému soudu v Budapešti. VP má za to, že potvrzení, která předložila dostatečně potvrzují změnu genderové identity. Upozornila, že z judikatury ESLP vyplývá, že nelze vyžadovat chirurgický zákrok změny pohlaví pro účely uznání změny genderové identity. Dle předkládajícího soudu zákon o právu na azyl nestanoví postup pro uznání změny genderové identity či křestního jména v souvislosti s takovou změnou.⁶⁰

Městský soud v Budapešti tedy položil tři předběžné otázky:⁶¹

1. Je orgán odpovědný za vedení veřejných rejstříků povinen opravit osobní údaje týkající se genderové identity dané osoby?
2. Pokud ano, musí žadatel předložit důkazy na podporu svých tvrzení?
3. Pokud ano, je žadatel povinen prokázat, že podstoupil chirurgický zákrok změny pohlaví?

Předběžné otázky se týkaly především výkladu čl. 16 GDPR, dále pak také čl. 23 a čl. 5 odst. 1 písm. d).⁶²

⁵⁷ Bod 15 anotovaného rozhodnutí.

⁵⁸ Na základě čl. 16 GDPR.

⁵⁹ Bod 16 anotovaného rozhodnutí.

⁶⁰ Totéž platí pro maďarské státní příslušníky – viz body 19 a 20 anotovaného rozhodnutí.

⁶¹ Body 20 a 21 anotovaného rozhodnutí.

⁶² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

První otázka, kterou Soudní dvůr posuzoval, se týká povinnosti opravit osobní údaje nejsou-li přesné.⁶³ Soudní dvůr při posuzování této otázky akcentoval, že čl. 16 GDPR vyjadřuje právo subjektu údajů na opravu osobních údajů a upozornil také na skutečnost, že jde o konkrétní vyjádření základního práva na přístup k údajům.⁶⁴ SDEU označil za nesporné, že v posuzovaném případě byly zpracovávány údaje, které představují osobní údaje ve smyslu čl. 4 GDPR. SDEU dovodil, že členský stát se nemůže dovolávat zvláštních ustanovení vnitrostátního práva, aby bránil v uplatnění práva na opravu, neboť tato ustanovení mají pouze konkretizovat uplatňování pravidel GDPR.⁶⁵ SDEU konstatoval, že vnitrostátní právní úprava, která brání výkonu práva na opravu údajů musí být v zásadě považována za neslučitelnou s unijním právem, a z toho důvodu se členský stát nemůže dovolávat neexistence právní úpravy pro uznání transgenderové identity.⁶⁶ Závěrem tak Soudní dvůr uvedl, že vnitrostátní orgán, který vede veřejný rejstřík, má povinnost opravit osobní údaje ohledně genderové identity, pokud jsou tyto údaje nepřesné.⁶⁷

Vzhledem k úzké souvislosti druhé a třetí otázky SDEU tyto posuzoval společně. SDEU tak řešil otázku, zda může členský stát podmínit výkon práva na opravu údajů povinností předložit důkazy zejm. o chirurgickém zákroku změny pohlaví. Znění nařízení GDPR nespécifikuje, jaké důkazy může správce požadovat. Platí, že subjekt údajů může mít povinnost předložit relevantní a dostatečné důkazy, které od něj lze rozumně vyžadovat.⁶⁸ SDEU však konstatoval, že v předmětné věci praxe zavedená v Maďarsku *de facto* omezuje právo na opravu údajů, a tedy musí být v souladu s podmínkami dle čl. 23 GDPR. Zavedená správní praxe v Maďarsku zasahuje do podstaty základních práv⁶⁹ a navíc nesplňuje požadavek, podle kterého lze

⁶³ Právo na opravu osobních údajů je zakotveno ve čl. 16 GDPR a zásada přesnosti v čl. 5 odst. 1 písm. d).

⁶⁴ Body 23 a 24 anotovaného rozhodnutí.

⁶⁵ Body 34 a 35 anotovaného rozhodnutí.

⁶⁶ Bod 37 anotovaného rozhodnutí.

⁶⁷ Bod 38 anotovaného rozhodnutí.

⁶⁸ Bod 41 anotovaného rozhodnutí.

⁶⁹ Konkrétně práva na nedotknutelnost lidské osobnosti a respektování soukromého života.

právo na opravu údajů omezit, pouze však na základě legislativního opatření.⁷⁰ Na závěr Soudní dvůr uvedl, že taková správní praxe není nezbytná ani přiměřená k zajištění spolehlivosti azylového rejstříku, neboť lékařské zprávy, které VP předložila představovaly dostatečný a relevantní důkaz. Soudní dvůr tak uzavřel, že členský stát může podmínit výkon práva na opravu údajů předložením důkazů, avšak nikdy nesmí jít o důkaz o provedení chirurgického zákroku změny pohlaví k prokázání změny genderové identity.

Soudní dvůr stanovil, že vnitrostátní orgán pověřený vedením veřejného rejstříku je povinen opravit osobní údaje týkající se genderové identity, pokud nejsou tyto údaje přesné. Dále stanovil, že pro účely výkonu práva na opravu osobních údajů může být žadatel povinen poskytnout relevantní a dostatečné důkazy na podporu svých tvrzení, výkon práva na opravu však nesmí být podmíněn předložením důkazu o chirurgickém zákroku změny pohlaví.⁷¹

Autor: KM

PŘÍSNĚJŠÍ PODMÍNKY PRO ZPŘÍSTUPNĚNÍ OSOBNÍCH ÚDAJŮ Z VEŘEJNOPRÁVNÍCH DOKUMENTŮ V ČR

Soud: Soudní dvůr Evropské unie

Věc: C 710/23

Datum: 3. 4. 2025

Dostupnost: curia.europa.eu

V původním sporu se L. H. obrátil na české Ministerstvo zdravotnictví se žádostí o poskytnutí identifikace osob, které podepsaly nákupy screeningových testů na COVID-19 uzavřené tímto ministerstvem jakož i certifikáty umožňující užití těchto testů na území EU. To vše podle zákona o svobodném přístupu k informacím.⁷² Této žádosti bylo vyhověno částečně. L. H. obdržel certifikáty, kde byly začerněny některé osobní údaje (podpis,

⁷⁰ Body 44-45 anotovaného rozhodnutí.

⁷¹ Bod 51 anotovaného rozhodnutí.

⁷² Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

jméno a příjmení, email, ...) osob, které je za dané subjekty vydávající tyto certifikáty podepisovaly. To bylo odůvodněno ochranou osobních údajů podle GDPR. L. H. následně podal žalobu proti tomuto rozhodnutí v rozsahu v jakém byly osobní údaje začerněny k Městskému soudu v Praze. Ten vyhověl L. H. s odůvodněním, že Ministerstvo zdravotnictví nemůže rozhodnout o poskytnutí osobních údajů daných osob, aniž by je předtím kontaktovalo nebo si od nich opatřilo vyjádření. Zejména nebylo těmto subjektům přiznáno postavení účastníka řízení a Ministerstvo zdravotnictví se dostatečně neujistilo, jestli je nebo není splněna některá z podmínek pro zákonné zpracování z čl. 6 odst. 1 GDPR.

Ministerstvo vnitra podalo proti tomuto rozhodnutí kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu, který předložil SDEU následující otázky:

1. Jsou dotčené údaje fyzických osob v postavení jednatelů nebo zástupců právnické osoby v původním sporu skutečně osobní údaje nebo jde o údaje spojené s činností právnické osoby a nespadají do působnosti GDPR? A šlo tak v původním sporu o jejich zpracování?
2. Pokud jde o osobní údaje, je s GDPR slučitelná právní úprava a judikatura aplikující čl. 6 odst. 1 písm. c) případně e), která ukládá povinnost informovat a konzultovat subjekt údajů i v případě kdy podle GDPR není třeba souhlas subjektu údajů se zpracováním?⁷³

K první otázce se SDEU vyjádřil tak, že pojem osobní údaj se konzistentně v jeho judikatuře vykládá široce. I přesto, že v daném případě jde o osoby pocházející z Číny a Spojeného království, tedy mimo EU, není důvod považovat údaje o identifikované nebo identifikovatelné osobě za něco jiného než osobní údaje. V kontextu postavení osob jako jednatelů či zástupců pak SDEU odkázal na předchozí judikaturu, která o údajích jako je jméno, příjmení či kontakt u jednatelů konstatuje, že jde o osobní údaje.⁷⁴ K tomuto pak SDEU dodává, že z definice zpracování, jak v jeho judikatuře tak v GDPR, vyplývá, že zjednodušeně jakékoliv nakládání s osobními údaji

⁷³ Bod 17 anotovaného rozhodnutí.

⁷⁴ Rozsudek ze dne 9. března 2017, Manni, C-398/15, body 32 a 34.

je jejich zpracování. I v tomto případě tedy jde o zpracování osobních údajů.⁷⁵

Na druhou otázku odpověděl SDEU tak, že povinnosti podle čl. 6 GDPR je třeba plnit zejména v souladu s principy GDPR a je možné, aby si jejich plnění členské státy upravily zejména podle čl. 6 odst. 2.⁷⁶ Společně s tím pak odkázal na čl. 86 GDPR, který stanoví, za jakých podmínek je možné zpřístupnit osobní údaje obsažené v dokumentech držených veřejným orgánem.⁷⁷ SDEU pak k druhé otázce uzavřel, že čl. 6 odst. 1 ve spojení s čl. 86 GDPR musí být vykládány tak, že umožňují přísnější právní úpravu či judikaturu, která zahrnuje povinnost kontaktovat nebo konzultovat dotčený subjekt údajů před zpřístupněním jeho osobních údajů. To ovšem platí pouze pokud by takový postup nebyl nemožný nebo by vyžadovala nepřiměřené úsilí. Zmíněné pravidlo totiž nesmí nepřiměřeně omezovat právo veřejnosti na přístup k daným dokumentům a informacím v nich.⁷⁸

Autor: ME

3. SOCIÁLNÍ SÍTĚ, SVOBODA PROJEVU, ELEKTRONICKÉ DOKUMENTY A OSTATNÍ

PÍSEMNÁ FORMA A EMAIL

Soud: Krajský soud v Praze
Věc: 26 Co 150/2024 - 72
Datum: 4. 9. 2024
Dostupnost: rozhodnuti.justice.cz

V tomto případě došlo v rámci opravy podlah v nemovitosti ke specifikaci a následné reklamaci souvisejících vad na základě emailové komunikace mezi zúčastněnými stranami.

⁷⁵ Bod 30 anotovaného rozhodnutí.

⁷⁶ Bod 36 anotovaného rozhodnutí.

⁷⁷ Bod 38 a násl. anotovaného rozhodnutí.

⁷⁸ Bod 48 anotovaného rozhodnutí.

Prvostupňový soud posuzoval, zda na základě emailové komunikace došlo k uzavření dohody k uplatnění záruční reklamace vad zejména v souvislosti s tím, zda došlo k naplnění požadavku na písemnou formu. V návaznosti na to konstatoval, že dané může naplnit až zaručený (sic!) elektronický podpis.⁷⁹

Odvolací soud tak posuzoval mj. otázku, zda emailová komunikace může naplnit požadavek písemné formy dle § 561 občanského zákoníku.

Odvolací soud poměrně extenzivně rozebírá typy elektronického podpisu a správně dovozuje, že dle široké definice podpisu dle nařízení eIDAS je požadavek podpisu (v souvislosti s naplněním požadavku na písemnou formu) naplněn i v případě využití prostého elektronického podpisu (který byl obsažen v emailové komunikaci). K „posouzení otázky, zda posuzovaná emailová komunikace účastníků při vyřizování záruční reklamace splňovala zákonné požadavky sjednané písemné formy, odvolací soud na rozdíl od soudu I. stupně uzavírá, že sjednaná podmínka písemné formy byla dodržena.“⁸⁰ Nelze se tak dovolávat neplatnosti dohody k uplatnění záruční reklamace.

Přestože se může zdát na první pohled, že toto rozhodnutí shrnuje již vícekrát řečené, je nutno ocenit poměrně extenzivní argumentaci a rozebrání role elektronického podpisu a jeho postavení v souvislosti s podpisem „na papíře“. Prostý elektronický podpis tak nelze právně ignorovat jen díky jeho nižší důkazní spolehlivosti (což by bylo analogicky stejně tak absurdní právě v případě podpisu na papíře).

Autor: PL

PODEPISOVÁNÍ POMOCÍ DOCUSIGN A POŽADAVKY KLADENÉ NA PROSTÝ ELEKTRONICKÝ PODPIS

Soud: Městský soud v Praze
Věc: 54 Co 217/2024 – 259
Datum: 10. 9. 2024

⁷⁹ V tomto kontextu nutno podotknout, že zaručený elektronický podpis nemusí nijak spolehlivě identifikovat podepisující osobu a dané konstatování bohužel indikuje neznalost problematiky daného soudu.

⁸⁰ Bod 14 odůvodnění anotovaného rozhodnutí.

Dostupnost: rozhodnuti.justice.cz

V tomto případě soud primárně posuzoval platnost uzavření zprostředkovatelské smlouvy pomocí platformy DocuSign, která poskytuje prostředí pro správu dokumentů a možnost jejich podepisování za využití různých úrovní elektronického podpisu. V daném případě došlo po souhlasu žalované s tímto postupem k podepsání smlouvy prostřednictvím aplikace DocuSign v tom smyslu, že byl žalované zaslán odkaz na jí uvedenou e-mailovou adresu, „jehož prostřednictvím měla následně projevit svoji vůli s uzavřením zasláné písemnosti vložením potvrzovacího kódu, který jí byl souběžně zaslán na jí identifikované a potvrzené telefonní číslo.“⁸¹

Žalovaná postupně rozporovala platnost takto uzavřené smlouvy, když argumentovala rovněž tím, že nedošlo k platnému uzavření smlouvy za využití prostého elektronického podpisu.

Odvolací soud se tedy (mj.) zabýval platností uzavřené smlouvy a požadavky na formu právního jednání.

Ve svém rozhodnutí především soud argumentoval, že pro naplnění požadavku písemné formy postačí jakýkoli elektronický podpis (nikoli jen zaručený či vyšší, jak argumentuje žalovaná) s tím, že dle nařízení eIDAS je i prostému elektronickému podpisu zaručena právní relevance, kterou nelze popřít, což je rovněž v souladu s § 7 zákona o službách vytvářejících důvěru. „Dle doktrinního výkladu definice prostého elektronického podpisu splňuje například uvedení jména a příjmení na konci e-mailu, naskenování vlastnoručního podpisu a jeho připojení k dokumentu, označení souhlasového políčka, samotné použití e-mailové adresy, pokud z jejího znění lze identifikovat podepisující osobu“⁸² včetně platformy DocuSign. Je pak třeba pozitivně prokazovat identitu podepisující osoby a její vůli, což na i základě nepřímých důkazů v rámci samotné komunikace a navazujícího chování stran bylo bezesbytku naplněno.

Toto rozhodnutí není samo o sobě nijak revoluční, jelikož dle doktrinního výkladu je jakákoli jiná interpretace nepřípustná a vedla by k dis-

⁸¹ Bod 3 odůvodnění anotovaného rozhodnutí.

⁸² Bod 10 odůvodnění anotovaného rozhodnutí.

kriminaci elektronického podepisování, na druhou stranu rozhodnutí potvrzuje v poslední době pozitivní vývoj vhodného pochopení dané problematiky soudy.

Autor: PL

PŘÍČINNÁ SOUVISLOST MEZI WEBOVÝM ČLÁNKEM A ZÁSAHEM DO PRÁVA NA OCHRANU OSOBNOSTI

Soud: Ústavní soud
Věc: II. ÚS 1335/24
Datum: 19. 11. 2024
Dostupnost: nalus.usoud.cz

Stěžovatel publikoval článek o jistém lékaři žijícím ve Velké Británii, ve kterém informoval o podnětu podaném jeho šéfredaktorem proti domněle islamofobnímu jednání tohoto lékaře u jeho zaměstnavatele. V důsledku tohoto podnětu byl lékař suspendován z výkonu profese a následně z nemocnice odešel.⁸³ Stěžovatel v návaznosti na to zveřejnil děkovný článek od jisté spisovatelky, jehož součástí byl komentář šéfredaktora obsahující důvody, pro které původní podnět podal.

Lékař v návaznosti na zveřejnění děkovného článku proti stěžovateli uplatnil nárok na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkové újmy, která mu publikací článku měla vzniknout. Obecné soudy daly lékaři za pravdu a uložily stěžovateli, aby odstranil daný děkovný článek a uložil mu, aby lékař zaplatil částku 400 000 Kč.⁸⁴

Stěžovatel se na Ústavní soud obrátil pro porušení práva na spravedlivý proces a práva na svobodu projevu. Ústavní soud posoudil stížnost jako důvodnou, kdy obecné soudy dle jeho názoru nedostatečně zhodnotily elementární předpoklad pro hodnocení předmětného článku – příčinnou souvislost mezi jeho existencí a následky na straně lékaře.⁸⁵

⁸³ Bod 4 anotovaného rozhodnutí.

⁸⁴ Body 8 až 12 anotovaného rozhodnutí.

⁸⁵ Body 21 a 23 anotovaného rozhodnutí.

Dle jeho názoru obecné soudy hodnotily skutečnosti, k nimž došlo v přímé souvislosti se samotným podnětem šéfredaktora stěžovatele a případně články zveřejněnými v britských médiích. Publikace předmětného článku v češtině v České republice však na dění ve Velké Británii sama o sobě nemohla mít vliv. Ústavní soud zejména poukázal na to, že následky přisuzované předmětnému článku nastaly již dva dny po zaslání podnětu, ke kterému došlo 23. 1. 2016, přičemž předmětný článek byl publikován až 14. 3. 2016.⁸⁶ Mimo to obecné soudy pominuly zohlednit, že po návratu do České republiky článek nijak neovlivnil další kariéru lékaře a že z jeho obsahu je evidentní, že se jedná pouze o zprostředkování informací o dění ve Velké Británii a vyjádření nesouhlasu s tzv. hate speech.⁸⁷

Ústavní soud proto konstatoval porušení práva stěžovatele na soudní ochranu dle čl. 36 odst. 1 Listiny a zrušil rozsudek prvního stupně, stejně jako všechny navazující rozsudky.⁸⁸

Autor: JS

KRITÉRIA PRO URČENÍ VÝŠE NÁHRADY NEMAJETKOVÉ ÚJMY

Soud: Ústavní soud ČR
Věc: I. ÚS 428/23 (BAUER MEDIA v.o.s.)
Datum: 23. 1. 2025
Dostupnost: nalus.usoud.cz

Ústavní soud (dále jen „ÚS“) v předmětném nálezu rozhodl o stížnosti podané stěžovatelkou po neúspěšné žalobě na ochranu osobnosti, kterou se stěžovatelka domáhala toho, aby vedlejší účastnice (BAUER MEDIA v.o.s.) ze svých webových stránek odstranila nařčení stěžovatelky z udržování mileneckého vztahu v době úmrtí jejího manžela, které se ukázalo jako nepravdivé. Stěžovatelka zároveň požadovala písemnou omluvu a náhradu

⁸⁶ Bod 28 anotovaného rozhodnutí.

⁸⁷ Body 29 a 32 anotovaného rozhodnutí.

⁸⁸ Bod 36 anotovaného rozhodnutí.

nemajetkové újmy v penězích podle § 13 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (předchozí občanský zákoník), ve výši 5 000 000 Kč.⁸⁹

Městský soud v Praze (dále jen „MS“) stěžovatelce přiznal nárok na náhradu škody ve výši 1 200 000 Kč a vedlejší účastnici přikázal publikovat písemnou omluvu stěžovatelce. Na základě odvolání stěžovatelky rozhodl Vrchní soud v Praze (dále jen „VS“) v tom smyslu, že potvrdil rozhodnutí MS v části písemné omluvy a ve zbytku rozhodnutí zrušil a vrátil k posouzení. MS opět rozhodl a přiznal tutéž výši náhrady nemajetkové újmy, přičemž tvrdil, že uvedenou částku považuje za přiměřenou z hlediska míry zavinění a úmyslu a zohlednil rovněž i preventivně-sankční funkci náhrady nemajetkové újmy. VS následně dalším rozsudkem přiznal stěžovatelce přiznal částku nad rámec již přiznané náhrady, a to ve výši 2 800 000 Kč s tvrzením, že stěžovatelce s ohledem na její postavení i postavení jejího zemřelého manžela vznikla podstatně větší újma. MS rovněž vytknul, že nezohlednil bulvární povahu činnosti vedlejší účastnice, její nedbalý postup při uveřejnění žalovaných sdělení a výši zisků, které v této souvislosti obdržela.⁹⁰

Nejvyšší soud (dále jen „NS“) následně rozhodnutí VS zrušil, a to na základě vlastního nesouhlasného stanoviska k preventivně-sankční funkci a přiměřenosti výše náhrady nemajetkové újmy. Dle NS nemůže existence preventivně-sankční funkce vést k exemplárnímu potrestání původce v tom smyslu, aby se porušování práva na ochranu osobnosti fyzických osob nevyplácelo. Prevence je podle NS zajištěna obecným povědomím o tom, že se poškozená osoba vždy domůže nápravy či zmírnění následků, bude-li o to usilovat.⁹¹ Při určení (ne)přiměřenosti výše náhrady poté NS využil výhradně srovnávací metodu, přičemž porovnával výše náhrad v obdobných případech a také výše náhrad za usmrcení osoby blízké, které podle NS představuje míru utrpení nesrovnatelně větší.⁹² NS rovněž tvrdí, že při určení výše náhrady nemohou být brány v potaz majetkové poměry škůdce,

⁸⁹ Bod 2 anotovaného rozhodnutí.

⁹⁰ Bod 5 anotovaného rozhodnutí.

⁹¹ Bod 33 anotovaného rozhodnutí.

⁹² Bod 36 anotovaného rozhodnutí.

neboť takové srovnávání by vytvořilo nespravedlivý nepoměr mezi přiznanými náhradami za obdobné zásady do chráněných práv, podle toho, jak movitý škůdce do chráněných práv zasáhl.⁹³

ÚS výše uvedená rozhodnutí zrušil s argumentem, že pouze numerické srovnání částek přiznaných v jiných (byť obdobných) případech nemůže být rozhodujícím kritériem stanovení výše peněžitého zadostiučinění, které by mohlo převážít posouzení individuálních okolností konkrétního případu. Podle ÚS má pouhé porovnání různých zásahů do osobnostních práv vždy pouze omezenou vypovídající hodnotu, a proto nemůže jít o rozhodující, natož pak o jedinou úvahu soudu.⁹⁴

ÚS vychází z toho, že základním hlediskem pro stanovení výše peněžitého zadostiučinění je závažnost a intenzita neoprávněného zásahu, která se bude odvíjet např. od povahy nepravdivého a pomlouvačného nařčení (včetně pohnutky škůdce, přičemž zde mají bulvární média podle ÚS zvláštní postavení)⁹⁵ či postavení poškozené osoby včetně její zranitelnosti v konkrétní situaci a zohledněn by měl být i faktický dosah nařčení, tj. míra jeho rozšíření ve veřejném prostoru.⁹⁶ ÚS tak zároveň potvrzuje úvahy VS, který při výpočtu výše náhrady v daném případě zohlednil kromě preventivně-sankční funkce náhrady také čtenost článku, sledovanost souvisejících televizních upoutávek, převzetí a následné šíření „informací“ dalšími médii a také širokou dostupnost článku na internetových stránkách.⁹⁷

V kontextu tohoto rozhodnutí lze činit závěr, že při výpočtu výše náhrady nemajetkové újmy musí soudy brát v úvahu veškeré aspekty zásahu, mj. i širokou dostupnost zásahu, pokud k němu došlo na internetových stránkách. Srovnávací metoda by poté měla sloužit výhradně jako korektiv případných excesů při určení výše náhrady nemajetkové újmy, nikoliv jako jeho základ.

Autor: OB

⁹³ Bod 33 anotovaného rozhodnutí.

⁹⁴ Bod 61 anotovaného rozhodnutí.

⁹⁵ Bod 51 anotovaného rozhodnutí.

⁹⁶ Bod 46 anotovaného rozhodnutí.

⁹⁷ Bod 70 anotovaného rozhodnutí.

ŠÍŘENÍ POPLAŠNÉ ZPRÁVY ONLINE A HRANICE SVOBODY PROJEVU

Soud: Ústavní soud
Věc: I. ÚS 1927/24
Datum: 11. 3. 2025
Dostupnost: nalus.usoud.cz

Stěžovatel Ladislav Vrabel ve svém živém vysílání na sociálních sítích Facebook a YouTube kritizoval záměr vlády Petra Fialy pořídit stíhačky F-35. Ve vysílání řekl, že tyto stíhačky mohou nést jaderné zbraně, kterými ČR napadne Rusko, které úder opětuje a vláda tak vyvolá jadernou válku. Své publikum vyzval, ať si užije poslední týdny života. Vrabel byl stíhán za trestný čin šíření poplašné zprávy, soud prvního stupně jej shledal vinným a odsoudil k trestu odnětí svobody v délce čtyř měsíců s podmíněným odkladem na osmnáct měsíců, který pak odvolací soud zmírnil na peněžitý trest ve výši 10 000 Kč. Nejvyšší soud dovolání nevyhověl, tak stěžovatel přistoupil k ústavní stížnosti, v níž namítal, že obecné soudy porušily (mimo jiné) jeho právo na svobodu projevu dle článku 17 Listiny základních práv a svobod.

Ústavní soud jeho stížnosti vyhověl, protože obecné soudy podle něj zvolily extenzivní výklad skutkové podstaty trestného činu šíření poplašné zprávy a zasáhly tak do práva na svobodu projevu stěžovatele. Nejdřív se vyjádřil k pravdivosti daného projevu. Projev stěžovatele klasifikoval jako politický projev, který má tendenci být spíše názorového než faktického charakteru. Konkrétně tento projev představuje hybridní výrok, jehož faktickým základem je pravdivá informace (že česká vláda nakoupí stíhačky F-35) a kritika představuje názor, jehož fakticitu nezle hodnotit. Proto tento projev není nepravdivou informací a nemůže tak být stíhán jako trestný čin šíření poplašné zprávy.⁹⁸

Dále se Ústavní soud zabýval způsobilostí projevu stěžovatele způsobit vážné znepokojení části obyvatelstva. Zde Ústavní soud obecně konstatoval,

⁹⁸ Nález ústavního soudu ze dne 11. 3. 2025, sp. zn. I. ÚS 1927/2024, b. 32-33.

že politické projevy často obsahují vyhrocené či tragické scénáře, kterým také náleží ústavněprávní ochrana. Výrok “užijte si posledních pár měsíců života,” který dle obecných soudů měl poplašný charakter, Ústavní soud označil za “průhlednou nadsázku,” na kterou jsou příjemci politických projevů zvyklí.⁹⁹ Dále se Ústavní soud vyjádřil k charakteru sociálních sítí, které přirovnal k “tržišti idejí,” na kterých se sice dezinformace a problematické projevy šíří rychle, lze je tam ale i efektivně rozptýlit pomocí pravdivých informací, což snižuje potřebu kriminalizace podobných projevů.¹⁰⁰ Na základě toho, že se pod videem stěžovatele rozproudila diskuze mezi jeho zastánci a odpůrci, výše zmíněného častého použití nadsázky u politických projevů, a z (dle Ústavního soudu) všeobecně známého faktu, že Česko nemá žádné jaderné zbraně, pak Ústavní soud došel k závěru, že sdělení stěžovatele nezpůsobilo znepokojení vážné části obyvatelstva a nemohlo tak naplnit skutkovou podstatu trestného činu šíření poplašné zprávy.

Autor: TM

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>).

⁹⁹ Tamtéž, b. 37.

¹⁰⁰ Tamtéž, b. 22.